

תת"ע 11/09/12 - מדינת ישראל נגד יו ב

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

תת"ע 11-09-12 מדינת ישראל נ' ב

בפני
בעניין: כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
יו ב

הנאשם

גזר דין

העבירות והעבר

הנאשם הודה והורשע בעבירה של נהיגה ברכב כשרישיון הנהיגה פקע בשנת 2003 בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961.

הנאשם נהג ברכב ללא רישיון נהיגה תקף ביום 25.7.12.

הנאשם בן 50, נשוי ואב ל-7 ילדים, בעל רישיון משנת 1986 אשר צבר לחובתו 25 הרשעות תעבורה.

מדובר בתיק חריג שנמשך שנים רבות עקב מצבו הקשה והייחודי של הנאשם. מדובר בנאשם שחוזה שני פיגועים בשנת 2002, ואירועים נוספים בעת שירותו הצבאי שגרמו לתסמונת פוסט טראומטית קשה בשלה מצויים הנאשם ומשפחתו במצב קשה ביותר ונקלעו לחובות שבגינם נבצרה מהנאשם האפשרות לחדש את רישיון הנהיגה.

הקושי העיקרי נעוץ בכך שכנגד הנאשם תלוי ועומד עונש מאסר על תנאי בן 10 חודשים בר הפעלה מתיק 6656-11-10 במסגרתו הורשעה בחמישה מקרים בהם נהג כשרישיונו פקע.

בגזר הדין שניתן על ידי כב' בשופטת קסלסי ביום 23.1.14 ניתנה התייחסות מחד לצורך לסייע לנאשם ומאידך לכך שאין בידי הנאשם כלים נפשיים להימנע מביצוע העבירה פעם נוספת.

בגזר הדין הופעל המאסר על תנאי תוך הטלת 4 חודשי מאסר נוספים בחופף, ו-6 חודשי מאסר על תנאי.

ביום 4.5.14 נדון ערעורו של הנאשם על גזר הדין בפני כב' השופט דראל (עפ"ת 15667-03-14) וגזר הדין בוטל לצורך מיצוי הדין כאמור להלן:

"אף שאינני סבור כי על יסוד הנתונים שעמדו לפניו, בית המשפט קמא שגה בקביעותו, נראה לי נכון לאפשר למערער להרחיב את התמונה שהוצגה לפני בית משפט קמא על ידי הבאת הראיות הנוספות וכן בדרך של הזמנת תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער".

לאחר ביטול גזר הדין חזר התיק לדיון בפני מותב זה .

בעניינו של הנאשם נערכו 3 תסקירים .

בתסקיר מיום 5.1.15 פורטו נסיבות חייו הקשות של הנאשם והאירועים הקשים אותם חווה.

על פי חוות דעת פסיכיאטרית סובל הנאשם מהפרעה פוסט טראומטית כרונית המשפיעה על ההחלטה שלו לנהוג.

בסיוע שירות המבחן יצר הנאשם קשר עם ביטוח לאומי באשר לאפשרות של טיפול ושיקום, וזאת לאחר שקודם לכן התקשה להביע אמון בגורם זה.

שירות המבחן סבר כי שיקומו של הנאשם תלוי בצורה ניכרת בהחזרת רישונו.

כיון שהנאשם היה מצוי בפתחו של תהליך טיפולי שיקומי בביטוח לאומי נתבקש תסקיר משלים בעניינו.

בתסקיר מיום 25.5.15, נאמר שהנאשם עובר שינויים משמעותיים נוספים בחייו וטרם התפנה כראוי לשיקום משמעותי בעמותת נט"ל המסייעת לנפגעי טראומה על רקע לאומי אליו הופנה באמצעות הביטוח הלאומי.

בדיון מיום 14.4.16 טען ב"כ הנאשם כי הנאשם עובר שינוי משמעותי. המאשימה עדכנה כי הנאשם הורשע בתיק פלילי נוסף מ- 2013 בגין גידול מריחואנה לשימוש עצמי והחזקת סמים שלא לשימוש עצמי, ולפיכך התבקש תסקיר נוסף בעניינו.

בתסקיר מיום 15.9.16, המליץ שירות המבחן על צו מבחן לצד הארכת המאסר המותנה.

על פי שירות המבחן הנאשם עובר תהליך טיפול משמעותי בעמותת נט"ל במסגרתו הוא מקבל טיפול נפשי ותמיכה חברתית. הנאשם ביטא שאיפה להשתלב בלימודים או בעבודה המתאימה למצבו בסיוע העמותה.

עמותת נט"ל דיווחה על השתלבות של הנאשם בפעילות השבועית ושיתוף פעולה מצידו תוך קיום קשר עם עובדת

שיקום בעמותה המסייעת לו במיצוי זכויותיו מול הביטוח הלאומי.

שירות המבחן שוחח עם עובדת השיקום אשר אמרה כי היא פועלת להתאים עבור הנאשם תכנית תעסוקה חדשה לנוכח מגבלותיו הנפשיות.

שירות המבחן ציין כי ההליך המשפטי במסגרתו נשלח הנאשם למאסר זעזע אותו ומאז לא חזר לנהוג.

הנאשם טרם הצליח להסדיר את ענייניו הכלכליים אם כי שכר עו"ד לשם כך. לפי דיווח מיום 23.5.16 שהתקבל מהפסיכיאטר המטפל בו עולה כי טרם חל שיפור במצבו ואף ניכרת הדרדרות בתפקוד היומיומי.

עוד תואר הנאשם כמי שכל סביבת חייו היא בביתו ובמרחק הליכה תוך שהוא כמעט ונמנע מלצאת מביתו למעט הפגישות בעמותת נט"ל הנמצאת במרחק הליכה מביתו.

שירות המבחן תיאר מצד אחד חוסר שיפור בפן התפקודי והנפשי ומצד שני תחילתו של טיפול אינטנסיבי של מספר ימים בשבוע וכן אפשרות לשיקומו התעסוקתי של הנאשם.

שירות המבחן התרשם כי מצבו התפקודי הירוד של הנאשם לצד ההליך המשפטי הובילו ליצירת הרתעה עליה מעידה העובדה שמשנת 2014 לא נפתחו נגד הנאשם תיקים פליליים ומשנת 2012 לא נפתחו כנגד הנאשם תיקי תעבורה.

שירות המבחן סבר כי למרות שטרם חל שיפור בתפקודו ובמצבו הנפשי של הנאשם הרי שהתגייסותו לטיפול בשנה האחרונה לצד ההרתעה שנוצרה מגדילים את הסיכוי לשיקום ומקטינים את הסיכון של הנאשם לשוב ולבצע עבירות. עוד צוין בתסקיר כי שליחת הנאשם למאסר וגדיעת הטיפול בו, התנהלות במסגרת סגורה, מול אוכלוסייה עבריינית וניתוקו מגורמי התמיכה המשמעותיים לו עלולים להוביל לנסיגה משמעותית במצבו הנפשי. לכן

טיעונים לעונש

ב"כ המאשימה טען כי יש להפעיל את המאסר המותנה ולהשית על הנאשם עונש מוחשי ומרתיע וזאת לנוכח פקיעת הרישיון ארוכה ועברו התעבורתי של הנאשם. לשיטתו התסקירים שהוגשו מעידים על כך שמצבו של הנאשם לא השתפר כלל אלא אף החריף וגם בשל זאת אין מקום להאריך את המאסר על תנאי.

לטענתו כב' השופט דראל בטל את גזר הדין על מנת למצות את הדיון ולא כיוון שסבר שנימוקי בית המשפט שגויים. עוד הדגיש את העבירות הנוספות הפליליות מתחום הסמים בהן הורשע הנאשם.

ב"כ המאשימה הטיל ספק בנכונות הנאשם להצליח בטיפול.

לדבריו קיים חשש אמיתי כי הנאשם ישוב וינהג ועל כן יש להעלות על נס את האינטרס הציבורי על פני האינטרס הפרטי של נאשם.

ב"כ הנאשם טען כי מאז ביצוע העבירה בחודש יולי 2012 חלפו 4 שנים והנאשם לא ביצע כל עבירת תעבורה נוספת.

ב"כ הנאשם תיאר את התהליך שעבר הנאשם העולה מהתסקירים לפיו בתחילת הדרך היה סיכון ממשי כי הנאשם ישוב וינהג אשר לאורך הזמן הלך ופחת וכן את העובדה שהנאשם החל טיפול ושיקום באמצעות עמותת נט"ל.

לדבריו אמנם מצבו הנפשי והתפקודי של הנאשם לא השתנה אך כיום הוא מגויס לתהליך שיקומי ומורתע מנהיגה. עוד טען כי כב' השופטת קסלסי בפסק דינה הדגישה את החשש מכך שלנאשם אין את הכוחות שלא לנהוג ובסופו של יום חלפו 4 שנים ללא שהנאשם ביצע עבירות נוספות.

הנאשם העיד בפניו והתחייב להימנע מלנהוג כל עוד הוא ללא רישיון. הנאשם תיאר באופן אופטימי יותר את חייו לאחר ששינה את סביבת מגוריו ונתמך על-ידי עמותת נט"ל.

חומרת העבירות ומתחם הענישה

מי שנוהג ללא רישיון נהיגה תקף לאותו סוג רכב מזלזל בחוק ומעמיד בסכנה את עצמו ואת יתר עוברי הדרך, ואף נעדר ביטוח חובה לנהיגתו. מתחם הענישה לנהיגה ללא רישיון נהיגה תקף לסוג רכב כמו גם לנהיגה בזמן פסילה, נע בין מאסר על תנאי למאסר בפועל למשך שבועות או חודשים ספורים, תלוי בתדירות ביצוע העבירה, בשאלה אם המחדל הוסר ובנסיבות אישיות של הנאשם. אין חובה להשית מאסר בפועל.

בעפ"ל (ב"ש) 13687-04-13 **אבקסיס נ' מדינת ישראל**, לא פורסם (מיום 20.5.13) הורשע נאשם בעבירות של נהיגה בפסילה, ללא ביטוח וברישיון נהיגה שפקע למעלה מ- 6 חודשים, ללא עבר פלילי או תעבורתי כלל, ונגזרו עליו בתחילה 36 חודשי פסילת רישיון שהומתקו בערעור ל- 9 חודשי פסילה בשל עברו הנקי של הנאשם, פסילה על תנאי בת 4 חודשים למשך 3 שנים, מאסר על תנאי בן 3 חודשים ל- 3 שנים, 140 שעות של"צ ו- 1200 ₪ קנס.

בפ"ל (י-ם) 239-04-13 **מדינת ישראל נ' סעידה**, לא פורסם (מיום 31.10.13) הורשע נאשם בעבירות זהות לתיק דנן, כשבעברו הרחוק יחסית עבירות של נהיגה בפסילה ורישיון נהיגה שפקע. כב' השופטת קסלסי התכוונה להטיל על הנאשם חודש מאסר שירוצה בעבודות שירות, אך המירה לבקשתו למאסר בן 7 שבועות ימים, מאסר על תנאי של 4 חודשים, קנס בסך 1000 ₪, פסילה של 6 חודשים ופסילה על תנאי של 11 חודשים למשך שלוש שנים.

בפ"ל (י-ם) 6930-01-13 **מדינת ישראל נ' מסרווי**, לא פורסם (מיום 30.9.13) הורשע נאשם בעבירות של נהיגה בפסילה, ללא ביטוח וברישיון נהיגה שפקע למעלה מ- 6 חודשים, ללא עבר דומה והוטלו עליו 120 שעות של"צ, מאסר על תנאי ל- 4 חודשים, קנס בסך 1500 ₪ וקנס, פסילה למשך 5 חודשים, ופסילה על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים.

בפ"ל (י-ם) 6044-07-14 **מדינת ישראל נ' אבו ננ'מה**, לא פורסם (מיום 12.3.15) הורשע נאשם בעבירות של נהיגה בפסילה ללא ביטוח וברישיון נהיגה שפקע למעלה מ- 6 חודשים, ללא עבר קודם דומה. והושתו עליו מאסר על תנאי

למשך חודשיים, התחייבות בסך 30,000 ₪, קנס בסך 1000 ₪, פסילה למשך 6 חודשים ופסילה על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים.

מתחם הענישה אפוא בנסיבות בהן העבר מקל או אין עבירה דומה, נע בין עונש שאינו כולל מאסר בפועל וכולל רכיב מאסר על תנאי, לשל"ץ או עבודות שירות, פסילה, פסילה על תנאי, קנס ואף התחייבות צופה פני עתיד.

עם זאת בשעה שמדובר בעבירה חוזרת ושביגה אף תלוי ועומד עונש מאסר בר הפעלה העונש נע בין 6 חודשי מאסר בפועל ל- 24 חודשים, שיכול וחלקם או כולם ירוצו בחופף עם הפעלת המאסר על תנאי. (ראו פ"ל (ת"א) 9929-08-13 **מדינת ישראל נ' שלום**, לא פורסם (11.3.14)).

הארכת התנאי

הארכת תנאי תעשה בנסיבות מיוחדות כשהכלל הוא כי עונש על תנאי יופעל.

קיימים שלושה תנאים חלופיים להארכת המאסר על תנאי: עונש המאסר על תנאי הושת לפני למעלה מעשור, הפעלתו תהווה עונש בלתי מידתי ביחס לחומרת העבירה או אם הנאשם שינה דרכיו והשתקם למן מועד ביצוע העבירה והשתת עונש המאסר בפועל תגרום לו נזק ממשי ואף עלולה לפגום בשיקומו - במיוחד כשהמדובר במי שנגמל מסמים. [ראו ת"פ (ת"א) 3696/09 **מדינת ישראל נ' צברי**, לא פורסם (מיום 2.12.12) ובתת"ע (י-ם) 11-09-14 **מדינת ישראל נ' בורנשטיין**, לא פורסם (מיום 23.1.14)].

במקרה שבפני יש לבחון האם מתקיים התנאי והשלישי בעניינו של הנאשם. דהיינו האם בהפעלת המאסר על תנאי יהיה כדי לפגוע בשיקומו.

חרף עברו התעבורתי והפלילי של הנאשם, הוא מצוי עתה בתחילתו של הליך שיקומי, ונתמך היטב בעמותת נט"ל. גם אם הדבר טרם מתבטא בשינוי במצבו הנפשי והתפקודי, מדובר בתהליך ארוך ולא פשוט שמתבטא בין השאר גם בהרתעתו מנהיגה ללא רישיון ומשכירת עו"ד לטיפול בחובותיו שיאפשר לו בסופו של יום להוציא רישיון נהיגה.

המחוקק ראה חשיבות בשיקול השיקומי מבין שיקולי הענישה הקיימים, עת קבע בסעיף 40ד(א) במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, כי ניתן לחרוג מהעונש המקובל בשל שיקול שיקומי של ממש:

" קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969."

בפ"ל (ת"א) 9092-11-12 **מדינת ישראל נ' גהן**, לא פורסם (מיום 27.1.13), נדון ההיבט השיקומי ביחס להארכת

תקופת התנאי בהרחבה. אף שם נדון נאשם שהורשע בעבירות תעבורה ביניהן נהיגה בפסילה כשתלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בר הפעלה. שם נקבע כי מתן ביטוי הולם לשיקול השיקומי הוא בעל חשיבות לחברה כולה ולא רק לנאשם :

" הרציונל העומד ביסוד פסיקה זו, הוא רציונל פשוט, שהשכל הישר וטובת הציבור בבסיסו. נאשם אשר חוזר ומבצע עבירות קשות, אך מבקש לשנות מדרכיו, לעלות על דרך הישר, ומבטא רצון כן ואמיתי אשר מתבטא לא רק בהבל פיו, אלא נתמך בראיות מוחשיות, בחוות דעת טיפוליות מקצועיות, נאשם כזה, מן הראוי לסטות מהעונש שראוי למדוד לו, ולבכר תחת זאת, ענישה שיהיה בה דגש על היבטים שיקומיים.

אין ספק, אם יצליח שיקומו של העבריין במקרה כזה, יטיב הדבר עם החברה כולה. לכן, במקרה המתאים, יעדיף ביהמ"ש להקל בעונשו של העבריין כדי לאפשר לו להתמיד בדרך הישר, מתוך ראיית טובת הציבור."

ובהמשך:

"אמת, שליחתו של הנאשם למאסר תיתן לנאשם את הגמול לו הוא ראוי בגין מעשיו, אך יחד עם זאת, בטווח הארוך, עלול הדבר לחזור "ולהכות" בחברה, אם הנאשם יחזור וידרדר לשימוש בסם ויבצע עבירות נוספות, ומכך החברה לא רק שלא תצא נשכרת אלא תיפגע. מכאן עולה כי ראוי לתת את הדעת במקרה דנן, לא על הטווח המידי של ענישת הנאשם, אלא על הטווח הארוך, על התועלת שתצמח לחברה מזה שנאשם עם עבר של 10 שנות שימוש בסם, יעלה על דרך הישר ויסור מרע. הדבר מתיישב אף עם מדיניות שיפוטית-עונשית ראויה, קרי: ראוי שבית המשפט יעודד עבריין שמביע נכונות מעשית, חדל מסורו, מיטב דרכיו, וגואל עצמו מנגע הסמים. ידעו נאשמים, כי מי שעושה מאמץ ויוצא ממעגל העבריינות, ופונה אל דרך הישר, יזכה לתמיכתו של בית המשפט."

לא נעלמו מעייני יתר שיקולי הענישה, של גמול, הרתעה ומניעה. לא נעלם מעייני האינטרס הציבורי שבהענשת מי שהרהיב עוז ונהג חרף פקיעת רישיונו משך שנים רבות וחרף המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגדו.

סבורה אני כי במקרה דנן חברו השיקולים האינדיבידואליים של הנאשם עם שיקולי הציבור בכללותו לאותה המטרה וכי ישנו סיכוי ממשי כי הנאשם לא יבצע עבירות נוספות ויחדל מלסכן את ציבור עוברי הדרך וכן כי הפעלת עונש המאסר המותנה בעיתוי הנוכחי עלולה להטיל עליו מכה קשה שעלולה לשוב ולפגוע בחברה כולה לאחר שישתמו עשרת חודשי המאסר.

אני מקבלת אני את חוות דעת שירות המבחן באשר לנזק הכבד שעשויה תקופת מאסר לגרום לנאשם וכן באשר לחשש כי היא עשויה להוביל לנסיגה ממשית בכוחות שמגייס לשיקום ולגדיעת הפעילות מול עמותת נט"ל.

העובדה שהנאשם לא שב לנהוג ב- 4 שנים שחלפו למן נהיגתו זו בה הורשע, מעידה כי הורתע מביצוע עבירות וכי הוא מסוגל בהחלט להימנע מנהיגה ללא רישיון. גם סביבת חייו סביב ביתו והעבדה כי מרכז התמיכה נמצא ובמרחק הליכה מביתו מסייעים בהחלט לצמצום הסיכון.

אני סבורה כי השמת הנאשם במקרה זה בכלא עלולה לא רק למנוע את סיכויי הפרטיים להשתקם אלא עלולה להובילו חזרה לנהיגה ללא רישיון ולפגיעה בציבור כולו.

משכך ולאחר ששקלתי בכובד ראש את כלל שיקולי הענישה ואת מתחם הענישה הסביר, החלטתי להימנע מהפעלת התנאי.

יובהר לנאשם כי זו ההזדמנות האחרונה להיטיב דרכיו, וכי אם יתפס נוהג שוב בפסילה או ברישיון שפקע עונש המאסר יהא חב הפעלה.

אני מקבלתי את המלצת שירות המבחן להעמדת הנאשם במבחן במטרה לסייע לו להמשיך ולהשתקם לפרק זמן ארוך תוך שאיפה להתייצבות מצבו. בשל מצבו הכלכלי של הנאשם החלטתי שלא להטיל עליו קנס.

לפיכך, אני דנה את הנאשם לעונשים הבאים:

1. פסילה מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים.
הנאשם פטור מהפקדת רישיון נהיגה.
המזכירות תחשב מועד הפסילה מהיום. בתקופת הפסילה יוכל הנאשם לבצע מבחן עיוני ומעשי בנהיגה וכן להיבדק במכון הרפואי אל לא קבל רישיון.
2. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 18 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים.
התנאי יחול על נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף לתקופה העולה על שישה חודשים או נהיגה בזמן פסילה.
3. אני מורה על הארכת עונש מאסר למשך 10 חודשים, כפי שנפסק על תנאי ע"י בימ"ש לתעבורה בירושלים בתיק 6656-11-10 ביום 27.12.10 למשך שנתיים נוספות.
4. אני מורה על הארכת עונש הפסילה למשך 5 חודשים, כפי שנפסק על תנאי למשך שלוש שנים ע"י בימ"ש לתעבורה בירושלים בתיק 6656-11-10 ביום 27.12.10 לריצוי באופן חופף.
5. הנאשם יחתום היום על התחייבות על סך של 10,000 ₪, לפיה לא יעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף לתקופה העולה על שישה חודשים או נהיגה בזמן פסילה למשך שלוש שנים מהיום. לא

יחתום ייאסר למשך 10 ימים.

6. ניתן בזאת צו מבחן לפיו הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן במשך שנתיים מהיום. הנאשם ישולב בכל קבוצה טיפולית לפי שיקול דעת שירות המבחן ויבצע בדיקות לגילוי צריכת סמים ו/או אלקוהול ככל שיידרש ע"י שירות המבחן.

מובהר לנאשם כי אם לא ימלא כנדרש את המוטל עליו, או אם יורשע בעבירה פלילית או בעבירת תעבורה כלשהי, בהיותו חסר רישיון נהיגה, ישוב ביהמ"ש וידון בעונש שיוטל עליו.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשירות המבחן

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

הודעה לנוכחים הזכות לערער על גזר הדין תוך 45 יום.

ניתן היום, ה' בחשוון תשע"ז, 06 נובמבר 2016, בנוכחות הצדדים.